

Ostrowska, Teresa

"Wybrane zagadnienia z historii medycyny", Kazimierz Zajusz, Katowice 1982 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 32/1, 244

1987

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Kazimierz Zajusz: *Wybrane zagadnienia z historii medycyny*. Śląska Akademia Medyczna im. Ludwika Waryńskiego w Katowicach. Katowice 1982 8°, 96. ss.

Zmarły przed kilku laty prof. Kazimierz Zajusz był histologiem, internistą, patologiem; zajmował się też medycyną pracy i historią medycyny. W ciągu 3 lat prowadził w Śląskiej Akademii Medycznej wykłady z historii medycyny. Uczyl przyszłych lekarzy środowiska przemysłowego. Aby lepiej ich przygotować do pracy zawodowej, opracował recenzowany skrypt, kładąc w nim nacisk na medycynę społeczną, higienę i medycynę pracy. W ten sposób chciał nie tyle zastąpić, ile uzupełnić bardziej wyczerpujące opracowania dotyczące ogólnej historii medycyny.

Skrypt zawiera przedmowę, cztery rozdziały i posłowie, w którym Autor zasygnalizował kilka tytułów polskich podręczników z historii medycyny i nazwiska wybitniejszych krajowych i zagranicznych autorów prac z tej dziedziny.

Skrypt Zajusza dotyczy historii medycyny powszechnej i polskiej. Ta ostatnia jest omawiana na końcu poszczególnych rozdziałów. Rozdział pt. *Rozwój stanu lekarskiego* zapoznaje z medycyną okresu społeczeństwa pierwotnego, medycyną starożytną, średniowieczną, nowożytną, panującymi kierunkami filozoficznymi, teoriami naukowymi, rozwojem dyscyplin medycznych, czasopism medycznych, towarzystw lekarskich i rozwojem medycyny w Polsce.

W *Rozwoju szpitalnictwa* Autor zasygnalizował m.in. wprowadzenia narkozy, antyseptyki i aseptyki, rozwój szpitali na ziemiach polskich, a zwłaszcza na Śląsku.

Omawianie *Rozwoju higieny społecznej* rozpoczął od czasów społeczeństwa pierwotnego, a zakończył, wyliczeniem zasłużonych polskich higienistów.

Pisząc o *Rozwoju higieny i medycyny pracy* zajął się chorobami zawodowymi, lekarską inspekcją pracy, ubezpieczeniami społecznymi i dziejami spółek brackich (głównie na terenie Śląska i Zagłębia).

Skrypt jest napisany przystępnie, interesująco. W zasadzie nie jest przeładowany faktami ani nazwiskami, chociaż może byłoby lepiej podać konkretny rok wprowadzenia narkozy niż nazwiska pionierów w tej dziedzinie z ich ramowymi datami życia (s. 47).

Podział na rozdziały wydaje się być logiczny, zgodny z założeniami Autora. Można się jednak zastanawiać, czy wiadomości o narkozie, antyseptyce i aseptyce nie pasowały bardziej do *Rozwoju stanu lekarskiego* niż do *Rozwoju szpitalnictwa* oraz czy słusznie część informacji o szpitalach znalazła się w *Dziejach spółek brackich* zamiast w *Rozwoju szpitalnictwa*.

Skrypt ten przyda się studentowi medycyny. Rozdział o *Rozwoju stanu lekarskiego* — najobszerniejszy i podstawowy — może stanowić rodzaj kompendium historii medycyny, dwa następne — jego uzupełnienie. Rozdział ostatni: *Rozwój higieny i medycyny pracy* jest natomiast bardzo specjalistyczny i zainteresuje chyba tylko wąskie grono czytelników.

Skrypt ma natomiast jedną wielką wadę: jest drukowany tak małą czcionką, że odbiór jego jest utrudniony. Nakład 1217 egzemplarzy pozwoli na rozpowszechnienie jego również poza okręgiem śląskim.

Teresa Ostrowska
(Warszawa)